

## คาใจ

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันอุโบสถ วันพระบิณฑบาต บิณฑบาตหน้าออกพรรษาแล้วนะ ฉะนั้น เราบวชมา เราประพฤติปฏิบัติมาเกือบจะครบไตรมาส ๓ เดือน คำว่า ๓ เดือนนะ ตั้งแต่วันเข้าพรรษามา เห็นไหม เราอธิษฐานพรรษากัน อธิษฐานพรรษาตั้งใจเพื่อจะประพฤติปฏิบัติ การประพฤติปฏิบัติแล้วมันได้ประสบการณ์ เห็นไหม สิ่งใดก็แล้วแต่ ใครจะบอกใครจะเล่า คำเล่าคำลือขนาดไหนไม่เท่ากับเราไปพบเห็นเอง แล้วไม่เท่ากับเราเข้าไปสัมผัสได้เอง ถ้าจิตใจเข้าไปสัมผัสนะ สิ่งนั้นเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิกุ มั่นจะฝังใจเราไปตลอดชีวิต ถ้าตลอดชีวิต เห็นไหม

เราบวชมาเพื่อศึกษาธรรมะ เป็นบัณฑิต เข้าใจเรื่องชีวิต เราเข้าใจเรื่องชีวิตนะ แต่โลกเขาเข้าใจเรื่องดำรงชีวิต การแสวงหาเพื่อปัจจัยเครื่องอาศัย นั่นทางโลกเขา เขาต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัยของเขาเพื่อความมั่นคงในชีวิตของเขา เพราะปัจจัย ๔ เป็นเครื่องดำรงชีวิต ทีนี้ปัจจัย ๔ เป็นเครื่องดำรงชีวิต แล้วถ้าจิตใจของเราไม่เป็นบัณฑิต ไม่เข้าใจในเรื่องของหัวใจของเรา เราก็จะตื่นตื้นไปกับเขา เราก็จะทุกข์จะยากไปกับโลกเขา ฉะนั้น ถ้าเราออกไปทางโลก เราจะทุกข์จะยากนี่เป็นเรื่องปกติธรรมดา

น้ำขึ้น ฤดูแล้งมันยังเปลี่ยนแปลง ความเป็นไปของชีวิตมันก็มีความลุ่มๆ ดอนๆ เป็นเรื่องธรรมดา แต่จิตใจของเราเนี่ยเราต้องการความอุดมสมบูรณ์อยู่ตลอดเวลา แม้แต่น้ำขึ้นน้ำลง คุณ้ำขึ้นน้ำลง เห็นไหม น้ำขึ้นให้รีบตัก เวลาน้ำขึ้นมาแล้วเราต้องรีบตักของเราเพื่อประโยชน์ใช้สอยของเรา

เวลาน้ำลงไปแล้ว ถ้าน้ำของเราขาดตกบกพร่อง เราต้องการใช้น้ำนั้น เราต้องลุยโคลนลงไปเพื่อจะได้น้ำนั้นขึ้นมาเพื่อใช้ประโยชน์กับเรา เห็นไหม

น้ำขึ้นให้รีบตัก คือกาลเวลา ถ้าสิ่งใดที่มันเป็นประโยชน์กับเรา เราต้องทำหน้าที่การงานของเราเพื่อประโยชน์กับชีวิตของเรา อย่าดูตาย พอดูตาย พอเราต้องการความจำเป็น เราต้องการใช้มันเวลาน้ำลง เห็นไหม เราต้องการจำเป็นต้องใช้ เราจะต้องลงทุนลงแรงมากกว่านั้นไง ฉะนั้น น้ำขึ้นให้รีบตัก เวลาน้ำลงขึ้นมาเราจะมีสมบัติของเราเพื่อใช้อาศัย นี่เป็นเรื่องของโลกนะ

แต่เรื่องของการปฏิบัติละ เรามีโอกาสเข้ามาตั้งแต่วันเราอธิษฐานพรพรมานะ เรามีโอกาสแล้วละ โอกาสเพราะเราบวชมา บวชมาเป็นชาวพุทธ เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ เราเกิดมาในสังคมของชาวพุทธ ชาวพุทธเขาเห็นภิกษุ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเขาจะส่งเสริมของเขาเพื่อบุญกุศลของเขา เห็นไหม เรามีโอกาส เพราะสังคมเขาให้โอกาส สังคมเขาให้โอกาสเรามาเพื่อประพฤติปฏิบัติ

เราเกิดมาท่ามกลางพุทธศาสนา ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา ปัญญาที่จะชำระล้างกิเลส ปัญญาที่เราแสวงหาอยู่นี้เรายังแสวงหาอยู่ เพราะธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอยู่แล้ว แต่ของเรานี้เรายังไม่มี ถ้าเรามีเราจะเข้าใจของเรา

ในปัจจุบันนี้เราเข้าใจของเรา เข้าใจด้วยการศึกษา เข้าใจด้วยทางโลก เข้าใจด้วยทางวิชาชีพ สิ่งทีวิชาชีพ เห็นไหม คุณ เวลาคนประกอบหน้าที่การงานของเขา เขาประสบความสำเร็จของเขา เราก็ประกอบหน้าที่การงานของเราเหมือนกับเขา แต่ทำไมเราไม่ประสบความสำเร็จเหมือนเขา อันนั้นมันเป็นอำนาจวาสนาของคน เห็นไหม ในการประพฤติปฏิบัติเหมือนกัน ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกถึงการกระทำ บอกถึงสัจจะความจริง แต่เราประพฤติปฏิบัติของเราจะเป็นความจริงหรือไม่ นี่ตั้งแต่วันเข้าพรพรมา

โลก เวลาเขาทำมาหากินกัน เขาเอาอาหารมาเพื่อดำรงชีวิตของเขา การกินอาหารตั้งแต่เริ่มต้นจากคำแรก จนกว่าเขาจะอิ่มหน้าสำราญของเขา เขาต้องกินแล้วกินเล่าๆ เพื่อความอิ่มสมบูรณ์ของเขา ในการประพฤติปฏิบัติของเรา เราเริ่มตั้งแต่วันเข้าพรพรมา จิตใจของเราจะมีหลักมีเกณฑ์มาหรือไม่ ขณะที่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเราทำความสงบของใจ เราใช้คำบริกรรมพุทโธหรือ

ปัญญาอบรมสมาธิ มันก็เหมือนกับเราป้อนอาหารหัวใจของเรา ถ้าเราป้อนอาหารหัวใจของเรา ใจของเรามีอาหารกิน มันจะไม่เร่ร้อนของมัน

คนเรานะ เวลาเขาขาดแคลน เขาจะอยู่จะกินเขาก็มีแต่ความทุกข์ความยาก เขาต้องกระหมัดกระหม่งของเขา กินแล้วนี่ขาดตกบกพร่อง คือไม่อิ่มหน้าสำราญของเขา เราประพฤติปฏิบัติของเรา เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเรา ถ้าจิตใจมันขาดมันแคลนของมัน ความกินเพื่อความอิ่มหน้าสำราญ เขาต้องกินต่อเนื่องจนกว่าเราจะอิ่มหน้าสำราญของเรา มันถึงจะเป็นการกินที่ถูกต้อง การกินของเรานี้กินขาดตกบกพร่อง กินแล้วอาหารมันขาดไป พอกินแล้วเราผิดพลาดของเราเอง สิ่งนั้นจะไม่เกิดประโยชน์กับเรา

ฉะนั้น เวลาคนกิน เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นไป เวลากินเข้าไป เรากลับไม่เข้าคายไม่ออก การกลืนไม่เข้าคายไม่ออก นี่มันคาอยู่ที่คอ ถ้ามันเข้าไปติดคอนะ มันขาดอากาศหายใจ มันถึงกับตายได้ นะ แต่คนพอกินอาหารเข้าไป ถ้าติดคอนี่เขาสำลักออกมา เขาอาเจียนออกมา ออกมาเพื่ออะไร? เพื่อให้มีอากาศเข้าไปเลี้ยงหัวใจของเขา เพื่อเลี้ยงสมองเขาเขา เพื่อให้ชีวิตของเขาดำรงอยู่ต่อไปได้ นั่นคือการกินอาหาร เวลามันคาปากนะ อาหารติดคอนั้นทำให้ถึงกับเสียชีวิตได้เลย

เราประพฤติปฏิบัติของเรา มันคาใจ ใจของเรานี้มันคาอยู่ มันคาเพราะอะไร มันคาเพราะมันสงสัย มันไม่มีสิ่งใดเลยที่เราปฏิบัติแล้วมันจะประสบความสำเร็จของเรา ปฏิบัติไปแล้วทำไมมันล้มลุกคลุกคลาน นี่มันคาใจ ใจมันคาไปหมด คาเพราะอะไร คาเพราะมันมีกิเลสตัดทอนความทะยานอยาก คาเพราะมันมีวิชา คาเพราะว่าความสงสัย ทำสิ่งใดสงสัยไปหมดเลย มันก็เป็นเรื่องธรรมดา

คุณเด็กดี คนเกิดมาเป็นเด็ก คุณพ่อแม่พยายามกล่อมเกลี้ยง พยายามดูแลรักษา เห็นไหม มันก็รู้ของมันตามประสามันนะ เพราะมันรับรู้ได้แค่นั้น ความรู้เดียวสาขาของจิตมันรับรู้ได้แค่นั้น แต่เด็กบางคนมันถามผู้ใหญ่จนอึ้งนะ พูดไม่ออกเลยนะ ทำไมมันถามได้ขนาดนั้น เด็ก เห็นไหม เวลามันมีเขาวนปัญญาของมัน มันยังมีเขาวนปัญญาของมันได้ แต่หัวใจของเราละ

หัวใจของเรา เห็นไหม คุณดี เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เรามีสติปัญญาของเรา เราต้องการความเข้มแข็งของเรา ต้องให้หัวใจมันเข้มแข็งของมันขึ้นมา แล้วเข้มแข็งขึ้นมา เห็นไหม คุณดี องค์กร

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เราเป็นคนชี้ทางเท่านั้น” ในการประพฤติปฏิบัติของเรา เราต้องทำของเราเอง ที่นี้ทำของเราเองมันก็เหมือนกับกินอาหาร เราบริโภคธรรมพุทโธๆ ปัญญาอบรมสมาธิ เราให้อาหารมันกิน บังคับให้มันไม่กินอาหารที่เป็นพิษ อาหารที่เขาทำ เห็นใหม่ สารพิษต่างๆ ที่กินเข้าไป ตายทั้งนั้นนะ

สัตถุอาวรณ์ทางโลก เราคิด เห็นใหม่ คุณิ สิ่งที่ไม่พอใจ สิ่งต่างๆ ที่เข้ามาในหัวใจของเรา มันทำให้เราทุกข์ร้อนไปหมดเลย แล้วทำไมมันชอบกินนัก ทำไมมันคิดแต่เรื่องอย่างนั้น เรื่องที่ไม่ดี นี่มันย่ำคิดย่ำทำ คิดแล้วก็มีความเจ็บช้ำน้ำใจอยู่ตลอดเวลา แล้วเราบอกเราเป็นชาวพุทธ เราทำบุญกุศลมาต้องมีความสุขๆ ทำไมมันคิดที่โรมันเจ็บช้ำน้ำใจทุกทีเลย มันไม่มีความสุขสักที เพราะอะไร เพราะอาหารที่มันเป็นสารพิษ แล้วมันไม่มีสติปัญญาแยกแยะ เห็นใหม่ นี่กินอาหารที่ไม่เป็นประโยชน์ แล้วอาหารที่เป็นประโยชน์ละ

อาหารที่เป็นประโยชน์ พุทธานุสติ ธัมมานุสติ สังฆานุสติ ธรรมฐาน ๔๐ ห้อง สิ่งนี้เป็นสิ่งที่มีคุณประโยชน์ ในเมื่อเด็กคนนี้ หัวใจที่อ่อนด้อยนี้มันยังมีจุดยืนของมันเองโดยตัวของมันเองไม่ได้ ศักยภาพขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามานี้เอามาเป็นโวหาร คุยไม้คุยยอดกันปากเปียกปากและ นั่นมันเป็นสมบัติของคนอื่น เราเห็นได้ ในทางยุโรป เห็นใหม่ ชาติไหนที่เจริญ เขามีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจของเขา เราเอามาเป็นตัวอย่างได้ทั้งนั้นนะ แต่ของเรา เราไม่มีสิทธิของเขา เพราะเราเป็นชาวไทย เราอยู่ในประเทศไทย เรามีสิทธิตามกฎหมายในสังคมไทย สังคมไทยเขาก็เก็บภาษีอย่างนี้ เขามีกฎหมายบังคับใช้อย่างนี้ เราต้องใช้กฎหมายแบบนี้

แต่ประเทศชาติที่เขาเจริญแล้ว เศรษฐกิจของเขามั่งคั่ง สวัสดิการเขายอดเยี่ยม เขาทำสิ่งใด เขาเป็นประโยชน์ของเขาทั้งหมดเลย นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราศักยภาพขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปากเปียกปากและ รู้ได้หมดทุกอย่าง รู้ได้หมดเลย แต่เราไม่มีสิทธิ์ ยิ่งศึกษามา เห็นใหม่ เรามีความท้อแท้ มีความน้อยใจ ทำไมชาติอื่น ประเทศอื่น ทำไมเขาเจริญกัน ทำไมเขาเคารพในกติกาสังคมของเขา ทำไมพวกเราไม่เคารพสังคมกติกาของพวกเรา

เพราะพวกเราไม่เชื่อใจตัวเอง ไม่มั่นใจในตัวเอง

นี่ไง เวลาความรู้สึกนึกคิดที่มันเกิดขึ้นมา มันเป็นสัญญาโลกๆ นี่สารพินทังนั่นนะ สิ่งนี้มันเป็นความจริงของเราไหม นี่เพราะเราไม่เชื่อใจของเรา เพราะจิตใจเราไม่มีความมั่นคงของเรา เราถึงต้องเสวยอารมณ์แบบนี้ อารมณ์ที่มันเป็นพิษ อารมณ์สิ่งที่เป็นกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันขึ้นไป เวลามันขึ้นไป มันล่อหัวใจให้ไปติดกับมัน ก็ไปคิดตามมัน

เวลาสิ่งที่เป็นความจริงขึ้นมาที่จิตใจที่มีหลักมีเกณฑ์ จิตใจที่มีจุดยืนของเรา จิตใจที่มันมีความมั่นคงของเรา เห็นไหม มันจะปฏิเสธอาหารอย่างนี้ ถ้ามันปฏิเสธอาหารด้วยความเข้าใจ โดยความรู้จริงของเขา แต่ในเมื่อหัวใจของเราไม่รู้จริง มันก็กินอาหารอย่างนี้เป็นธรรมดา

ฉะนั้น ถ้าเราเชื่อมั่นในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในเมื่อเรามีการศึกษา เราเห็นประเทศชาติที่เขาเจริญแล้ว เราเห็นประเทศชาติที่ยังไม่เจริญ เราเห็นคนที่ประพฤติปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ไปแล้ว ครูบาอาจารย์ของเราสิ้นกิเลสไปแล้ว ถ้าเราจะเอาความจริงอย่างนั้น เราต้องบังคับ การบังคับด้วยสติปัญญาของเรา บังคับพุทโธ ต้องอยู่กับพุทธานุสติ

อาหารที่มันมีคุณสมบัติประโยชน์ นี่พุทธานุสติ พุทโธๆ หรือปัญญาอบรมสมาธิ คือจิตใจของเรานั้นเอง จิตใจที่ความรู้สึกนึกคิดนี้ เวลาความรู้สึกนึกคิดนี้มันเป็นด้วยสารพินทัง แล้วมันบังคับให้จิตใจนี้ได้ดื่มกินไป มันมีแต่ความเร่าร้อน มีความเร่าร้อนเราก็มีสติปัญญาของเรา สิ่งที่เราเร่าร้อนเราเอามาพิจารณาว่า อาหารที่เป็นพิษและอาหารที่ไม่เป็นพิษมันแตกต่างกันอย่างไร

ความรู้สึกนึกคิดที่มันกระตุ้นให้หัวใจนี้เร่าร้อน เราเสวยไปแล้วมันมีความทุกข์ร้อนอย่างไร ถ้ามีสติปัญญานี้ยับยั้งแยกแยะมัน เห็นไหม แล้วอาหารที่ไม่เป็นพิษละ ความรู้สึกนึกคิดนี้ ถ้ามันมีกิเลสตัดหาความทะยานอยากบวกรเข้ามา มันก็สักแต่ว่า เห็นไหม รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร นี่มันยุแห่ มันบังคับให้จิตใจเสวยอารมณ์เป็นอย่างนั้นไป ถ้าเรามีสติปัญญา เราก็แยกแยะของมัน เราก็ปล่อยวางมันได้ นี่ถ้ามันมีสติปัญญามันก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ

ถ้าปัญญาอบรมสมาธินี้มันเป็นเรื่องที่เลื่อนลอย มันเป็นเรื่องที่เราไม่สามารถที่เราจะควบคุมได้ เราบังคับให้พุทโธๆๆ ง่ายดี กำปั้นทุบดิน เพราะความรู้สึกนึกคิดมันต้องคิด แต่เวลามันคิดนี้เราควบคุมไม่ได้ มันควบคุมไม่ได้เราก็บังคับให้มันคิดพุทโธเลย พุทโธๆ นี่ไม่คิดเรื่องอื่น เพราะความคิดนี้เป็นพลังงาน ความคิดนี้มันส่งออกมาจากใจ มันเป็นพลังงานที่มันต้องเกิดขึ้นอยู่แล้ว มันมีโดยธรรมชาติของมันอยู่แล้ว แต่เพราะความโง่ แต่เพราะความไม่เข้าใจของมัน มันถึงไปเสวยอารมณ์ มันถึงไปเอาสิ่งที่เป็นพิษของมันมาเผาตนเอง

แล้วบอกศึกษารมมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าบอกว่า ธรรมะคือความปล่อยวาง ธรรมะคือความว่าง มันก็เหม่อลอย ปฏิเสธ กดไว้ไม่ให้มีความรู้สึกนึกคิด มันก็ไม่เป็นสัมมาสมาธิขึ้นมาอีกเพราะมันขาดสติ แต่ถ้ามันมีสติขึ้นมา มันเป็นสัมมาสมาธิขึ้นมา มันเป็นพลังงานที่มีสติควบคุมมัน มันดูแลของมัน ถ้ามันปล่อยวางเข้ามา มันเป็นสัมมาสมาธิ ถ้ามันเกิดมันปล่อยวางขึ้นมา มันก็มีความสุข ความสงบระงับ

ความสงบระงับเราก็ตื่นเต้นอีก นี่เวลามันผิดก็ไม่ว่ามันผิด เวลามันจะถูกขึ้นมามันก็ไปกวนมันไม่ให้มันถูกอีก เวลามันจะลงสู่สมาธิ มันไม่เข้าสมาธิ มันเป็นสมาธิไปไม่ได้ นี่มันลงเลตงสยไปทุกอย่างเลย เห็นไหม มันคาใจ

เวลากินข้าวณะ เวลามันคาปาก เวลาข้าวติดคอ มันยังทรมนทรมายขนาดนั้น แล้วนี่มันคาใจ หัวใจมันคาไปด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ถ้ามันคาไปด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก แล้วเราบวชมาทำไม เราเป็นพระมานี่เราบวชมาเพื่อชำระกิเลสใจใหม่ เราบวชมาตั้งแต่วันเข้าพรรษาขึ้นมา บวชมา อุปัชฌาย์ยกเข้าหมู่มา แล้วเราประพฤติปฏิบัติ เข้าพรรษา เราอธิษฐานเข้าพรรษา อธิษฐานรุกฉัตร เราอธิษฐานต่างๆ ขึ้นมาเพื่อจะต่อสู้กับมัน

ถ้าต่อสู้กับมันนะ ต่อสู้อะไร ต่อสู้กับกิเลสตัดหาความทะยานอยาก แล้วกิเลสมันพอใจให้เราสะดวกสบายไหม? ไม่มีกิเลสหน้าไหนมันจะมาให้เราสะดวกสบายขึ้นมาได้ กิเลส เล่ห์เหลี่ยมมันร้อยพันพันคม มันจะหลอกลวงไปทั้งนั้นนะ มันจะหลอกลวงให้เราอยู่ในอำนาจของมัน

ตลอดเวลา เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา “เออ! เราเป็นพระ เราเป็นนักปฏิบัติ เรามีศักยภาพ เราทำสิ่งใดก็ได้” กิเลสมันก็ “เออ! ไซ้”

เรากำหนดพุทโธนะ ถ้ามันควบคุมเราได้ มันให้เราอยู่ในอำนาจของมันได้ ภาวนาก็สักแต่ว่าภาวนา พอรู้พอเห็น พอมันรุ่มเย็น พอที่จิตใจนี้ไม่คือสิ่ง จิตใจนี้ไม่คิดนอกกรอบ มันก็ว่าสิ่งนี้มันให้ได้แค่นี้ แต่เวลามันจะลงนะ เวลาพุทโธๆ จนจะเป็นอุปจารสมาธิ...ขณะนี่ใครก็เป็นได้ โดยธรรมชาติของเรา มนุษย์มีสมาธิอยู่ ถ้าไม่มีสมาธินี้เป็นคนบ้าไปหมดแล้ว แต่สมาธิแบบนี้ สามัญสำนึกของมนุษย์ไง แต่เวลาเราจะทำคุณงามความดีกัน เราทำความเพียรของเรา เราจะไม่ให้มันคาใจของเรา เราจะเข้าไปพิสูจน์ใจของเราว่าใจของเราเป็นสัมมาสมาธิอย่างไร ใจของเราเกิดปัญญาขึ้นมา มันจะแก้กิเลสของเราอย่างไร

ถ้ามันจะแก้กิเลสของเราอย่างไรนะ เวลาพุทโธๆ จนจิตมันสงบเข้ามา เวลากิเลสมันควบคุมอยู่ กิเลสมันพอให้สะดวกสบาย กิเลสมันเดินจงกรมไป นั่งสมาธิไปก็พอความเข้าใจได้ มันไม่ฟุ้งซ่าน มันไม่ออกนอกเรื่องนอกราว เห็นไหม มันคาใจ มันคาอยู่นั่น สวะมันคาบนน้ำ ถ้าน้ำขึ้นมา กิ่งๆ จะสูงก็ไม่สูง จะต่ำก็ไม่ต่ำ สวะก็คาอยู่อย่างนั้นนะ ถ้ามันดันขึ้นมาสูงมันก็ไหลไป สวะนั้นมันก็จะไหลออกสู่ทะเลไป แต่ถ้าน้ำล้นไป สวะนั้นก็คาอยู่บนผืนดินนั้น สวะมันจะแห้ง แดคมันจะเผาทำลายมัน นี่มันคาอยู่ครึ่งๆ กลางๆ สวะมันไปไหนไม่ได้ มันจะลงสมาธิมันก็ไม่ลง พอบอกมันจะฟุ้งซ่านหรือมันก็ปล่อยาว นี่มันคาใจใจ ใจกึ่งๆ กิ่งๆ คาอยู่อย่างนั้น ในเมื่อมันคาใจอยู่ที่นี่ เราจะต้องทำอย่างไร เราจะทำอย่างไรให้มันเกิดขึ้น เห็นไหม

คูลี เวลาน้ำท่วมขึ้นมา ในการป้องกันเขาต้องมีเขื่อนของเขา น้ำทะเลลักเข้ามาเขาต้องคุมมันออกไป คูคออกไปเพราะปล่อยไว้จำนวนมากขึ้น มันจะล้นท่วมตาย มันจะท่วมปอดใจ น้ำท่วมปอดนี่น้ำท่วมชีวิต มันทำให้ชีวิตเรานี้ “เออ! ปฏิบัติแล้วก็ได้ไม่ได้อะไร เขาบอกว่าพุทโธๆ แล้วมันจะสงบ พุทธานุสตินี้มีคุณค่ามาก เวลาพุทโธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันไม่เห็นตื่นสักที ทำไมมันมีดมนเอาขนาดนี้ ทำไมมันทุกข์ยากเอาขนาดนี้”

เห็นไหม มันทุกข์ยากเพราะกิเลสนะ เวลามันจะปล่อยให้เราพอมีลมหายใจ มันก็คาไว้แบบนี้ เวลาจะเอาจริงเอาจังเข้ามาก็จะไปทำลายมันนะ มันก็จะไม่ยอมให้เราเข้าไปทำลายมันได้ เพราะอะไร เพราะมันรักษาชีวิตของมัน เห็นไหม

กิเลส จิตนี้เป็นสันตติ ชาติรู้ที่มีชีวิต มันสันตติ เห็นไหม เวลาตายไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม มันละเอียดลึกซึ้งขนาดไหนมันก็มีภวาสวะ มีภพ มีจิตที่รับรู้อยู่ ขณะที่กิเลสที่มันอยู่กับจิตมันก็เป็นสิ่งที่มีชีวิต มันอยู่กับจิต พออยู่กับจิต เหมือนกับสิ่งที่สันตติ ชาติรู้ที่มีชีวิต กิเลสมันก็มีชีวิตมีจิตใจของมัน มันก็มีเล่ห์เหลี่ยมของมันร้อยพันพันคมของมัน มันหลอกล่อของมัน มันหลอกลวงเราไง คาอยู่ในหัวใจ หลอกลวงว่านี่เป็นนักปฏิบัติ หลอกลวงว่านี่เป็นนักรบ จะสู้กับกิเลสไป

เวลาทำมันก็ให้ได้ครั้งๆ กลางๆ “จะไม่ปฏิบัติ ก็ฉันนักปฏิบัตินะ ไม่ปฏิบัติอะไร เคนจกรรมมาครั้งวันนะ นั่งสมาธิมานั่งจนก้นแตก นั่งจนปวดหลังปวดเอวนี้ ไม่ใช่ นักรบอย่างไร นักรบ นี้ ขุนพลเลย ยอดเยี่ยมเลย” นี่กิเลสมันให้เท่านี้ ให้ไปทำไม? ให้ไว้ฟองชน ให้ไว้ฉันนักปฏิบัติ แล้วเอาจริงขึ้นมาละ เอาจริงขึ้นมามันเป็นความจริงไหม

ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม ยี่หื้อพระกรรมฐานไง ถ้าพระกรรมฐานก็พระกรรมฐานสิ แต่เนื้อหาระละ เนื้อหาระความจริงขึ้นมา ถ้ามันเกิดขึ้นมาตามความเป็นจริง เขาไม่ต้องมียี่หื้อเลย ไม่ต้องมียี่หื้อมาปะหน้า มีแบรนต์มาปะหน้าว่าฉันเป็นพระปฏิบัติ

จะพระปฏิบัติไม่พระปฏิบัติ เห็นไหม เราทำของเรา นี่กิเลสเวลามันร้อยพันพันคมไป มันเข้าเล่ห์ มันหลอกลวง มันทำให้เราลุ่มลुकคลุกคลานนะ ถ้ามันลุ่มลुकคลุกคลาน เราต้องมีสติปัญญา เราจะไม่เป็นสวะคาอยู่กับน้ำ ระดับที่ว่าจะท่วมก็ไม่ท่วม จะแห้งก็ไม่แห้ง แล้วก็เนาอยู่อย่างนั้นนะ พอมันกักไว้ มันขาดออกซิเจนมันก็น่า พอน้ำเน่ามันก็ส่งกลิ่นเหม็น พอส่งกลิ่นเหม็น ความเป็นอยู่ก็ลำบากไปหมดเลย

ปฏิบัติขึ้นไปนะ ก้าวหน้าก็ไม่ก้าวหน้า ถอยหลังก็ไม่ได้ ไปหน้าก็ไม่ไป นี่มันคาใจ

ต้องพยายามของเราละ สร้างสติปัญญาของเรา มีสติปัญญาขึ้นมาละ หาทางออก เห็นไหม เวลาน้ำท่วม เขายังต้องมีการช่วยเหลือเอื้อกัน ใครมีความสามารถขนาดไหนต้องช่วยกันเพื่อจะ บรรเทาทุกข์ เพื่อให้ความเป็นอยู่ของเราอยู่ได้ ในการประพฤติปฏิบัติของเรา เรามีสติ เรามีปัญญา เราเป็นคนที่มติดั้งปรัชญะ

เวลาไปบวชอุปัชฌาย์ เห็นไหม มนุสโสติ เป็นมนุษย์หรือ? เป็น เราเป็นมนุษย์นะ จี้ทุกจุด ถึงไหม มีการพิจารณาไหม? ไม่มีเลย เวลาบวชเข้ามานี้เป็นสุภาพบุรุษอุดมสมบูรณ์ เป็นผู้ที่มิดัญญะศัล เป็นอุมชาติ ชาติของภิกษุคือชาติของนักรบนี้ แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาละ ทำไมมันอ่อนแอ อย่างนี้ละ ทำไมเราน้อยเนื้อต่ำใจขนาดนี้ละ ทำไมจิตใจของเรามันไม่มั่นคงเลยละ

ถ้าจิตใจเรามั่นคงนะมันทำของมันขึ้นมา ถ้าเราปลุกปลอบใจของเรา หัวใจ! ถ้ามันมีกำลัง ของมัน มันก็คัพเพชได้ สิ่งใดที่คมกล้า เห็นไหม คุณสิ เพชรเขาไว้ตัดกระจกนะ ตัดกระจก ตัดของที่มี ค่า ของที่เข้มแข็ง เขาจะต้องมีวัตถุที่เข้มแข็งกว่าเขาถึงไปตัดมันได้ จิตใจ ถ้ากิเลสมันเกิดจากเรา กิเลสมันคืออวิชา มันครอบครองหัวใจนี้อยู่ แล้วมันทำจิตใจนี้ลุ่มลุกคลุกคลาน สิ่งที่จะมีอำนาจเหนือมัน สิ่งที่จะควบคุมมันได้ มันต้องเกิดมาจากไหนละ

หัวใจต้องเป็นเพชรนะ ถ้าหัวใจเป็นเพชรนะ มีความเข้มแข็งขึ้นมา มันจะให้มันมาคาอยู่ใน หัวใจนี้ สิ่งที่เกิดสมันคาใจอยู่นี้มันทำให้หัวใจนี้ลุ่มลุกคลุกคลานอยู่นี้ ถ้าหัวใจลุ่มลุกคลุกคลาน เรา จะทำอย่างไร

คุณสิ เราเป็นมนุษย์เหมือนกัน อากา ๓๒ เหมือนกัน เห็นหน้าค่าตาเหมือนกัน แต่หัวใจของ คนนี้เรารู้ได้ไหม หัวใจที่มีกำลังขึ้นมา หัวใจที่มันมีอำนาจวาสนาขึ้นมา เวลามันบังคับจิตใจของ เราได้ มันสงบร่มเย็นเข้ามาละ ถ้ามันสงบร่มเย็นเข้ามาละ นี่ขยันหมั่นทำ สันทิฏฐิโก มันรู้เอง เห็น เอง สัมผัสเอง

ถ้าความสัมผัสอันนี้ เห็นไหม สิ่งที่เราอยู่กับโลก เห็นไหม บวชด้วยอุปัชฌาย์ยกเข้าหมู่ นี้ สมมุติสงฆ์ บวชขึ้นมาเป็นพระโดยสมมุติ แต่สมมุติโดยตามความเป็นจริงนะ จริงตามสมมุติ เพราะ เราเป็นพระขึ้นมาแล้วนี้สิทธิเสมอภาค สีล ๒๒๘ เหมือนกัน มีสิทธิเสรีภาพเท่ากัน แต่เราเคารพกัน

ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ อาวุโส กันเต เราอยู่ด้วยกันนะมันต้องมีกติกาคอนอยู่ด้วยกันมันต้องมีกติกา ร่างกาย ถ้าอุดมสมบูรณ์ขึ้นมา ไม่มีสิ่งใดที่มันติดขัด ร่างกายนี้จะสมบูรณ์ ร่างกายนี้จะบริหารจัดการ ร่างกายนี้จะทำอะไรมันก็สะดวก

ถ้าเหยียบหนาม สิ่งใดร่างกายนี้มันเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา มันทำให้ร่างกายนี้ติดขัดไปหมดเลย ไม่สะดวกสบาย เห็นไหม เราเข้ามาบวช เรามีสิทธิเสรีภาพเหมือนกัน เรามีศักดิ์ศรีเท่ากัน แต่เราอยู่ด้วยกันเป็นสังฆม เราก็ต้องเคารพคตินั้น ถ้าคตินั้นนะ ไม่ใช่ว่าเสมอภาคแล้วต้องเท่าๆ กัน

มันเท่ากันด้วยคุณธรรมนะ เราเคารพกันที่คุณธรรม เราชักกัน เราเห็นกันด้วยคุณธรรม น้ำใจค่าของน้ำใจ เห็นไหม ค่าของน้ำใจ ถ้ามันมีขึ้นมาเราจะอยู่กันด้วยความไว้เนื้อเชื่อใจ ความไว้เนื้อเชื่อใจ ประพฤติปฏิบัติมันก็ไม่วอกแวกอแว แต่ถ้ามันไม่ไว้เนื้อเชื่อใจ มันระแวง พอคความระแวงเห็นไหม มันทำอะไรมันจะติดขัดไปหมดเลย จะตั้งใจ มันใจจะทำขนาดไหนมันก็ระแวง พอคความระแวงสงสัยขึ้นมา เห็นไหม นี่นิวรณธรรม นิวรณธรรม ความวิจิตรจิตร สัตว์พตปรามาส ความวิตกวิจารณ์ พอมันระแวง มันคิดไปทั่วนะ นี่มันคาแล้ว

ใจมันคา มันคาอยู่กลางหัวใจ ฉะนั้น ถ้ากลางหัวใจ ถ้าเวลามรรคผลมันเกิดที่ใจเหมือนกัน

ทุกข์ ร่างกายรับรู้ไหม ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง มันทุกข์กับเราไหม ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เพราะมันมีจิตนี้ มันถึงดำรงชีวิต ทำให้สิ่งนี้มันมีชีวิตไปด้วย นี่เพราะธาตุไฟมันแผดเผา มันมีอาหารของมัน คูลิ ผิวหนังก็ต้องขยับตั้งแต่เด็กขึ้นมา มันโตขึ้นมา ผิวหนังมันมากขึ้นขนาดไหน สิ่งทีเวลาผม ขน เล็บ ฟัน หนัง มันเป็นทุกข์กับเราไหม มันมีอยู่กับเรานะ

เวลาเราทุกข์เรายากนะ เราเศร้า เราเหงา เราหงอยนะ ทำให้ผิวหนังนี้มันก็เศร้าหมองไปด้วย เวลามันไม่ทุกข์ แต่ว่าจิตใจมันทุกข์นี้ มันให้ผลไปหมดเลย แต่ถ้าจิตใจมันมีความสุขขึ้นมาละ โลกนี้มันช่างน่าหอมหวานไปหมดเลย ชีวิตนี้มันมีค่ามาก เวลาจิตมันดีขึ้นมาละ มันมองโลกนี้แหมมันแจ่มแจ่มมันแจ่มใสไปหมดเลย แต่เวลามันคอตกนะ เวลามันทุกข์ขึ้นมา เห็นไหม ทุกข์มันเกิดจากใจ เวลาทุกข์มันก็เกิดที่ใจ เวลาธรรมมันจะเกิดมันก็เกิดที่ใจ

สมาธิไม่มีที่อื่น ที่อื่นมันเป็นชื่อทั้งนั้น มันเป็นชื่อเป็นสถิติที่เขาจดเอาไว้ สมาธิเป็นสมาธิ เห็นไหม แล้วเวลาสมาธิมันเกิดที่ใจ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ ถ้าจิตมันลงขึ้นมา เห็นไหม มันไม่คาอยู่ เวลามันลง นี่กำหนดลมหายใจ อานาปานสติ ถ้าลมมันละเอียดเข้าไปๆ พอละเอียดเข้าไป มันไปกวนหัวใจนะ หัวใจนี้มันตื่นเต็นไปหมด

เวลากำหนดอานาปานสติ นี่มีสติรับรู้ นี่เป็นวัตถุประสงค์เลย วัตถุประสงค์ถึงมันจับต้องได้ คุณลมนี้ได้ จับต้องลมนี้ได้ ลมนี้ชัดเจนมาก เวลาจิตละเอียดเข้าไปๆ ลมนี้ทำไมมันละเอียดเข้าไป ความรู้ลมมันไม่เห็นมีเลย ถ้าเกิดนิมิตนะ เห็นลม เห็นอากาศที่ออกมา มันแจ่มใสเลย จากที่ว่าลมนี้เห็นไม่ได้ มันจะเห็นของมัน แล้วถ้ามันสงสัย นี่คาอีกแล้ว

มันสงสัย มันตกใจ เอ้! อากาศทำไมมันเป็นรูปอย่างนี้ละ อากาศมันเห็นไม่ได้ด้วยตา แต่มันรับรู้ได้ว่ามันมีอยู่ แล้วเราก็สูดอากาศออกซิเจน มันก็มีของมันนะ ทำไมมันไปเห็นเข้าล่ะ ตกใจอีกนะ นี่คา พอคานี้มันก็คลายออก

ถ้ามีสติปัญญา เห็นไหม มันจะมีสิ่งใดเกิดขึ้น มันก็เห็นจากจิตของเรา จิตของเราเวลามันทุกข์มันก็ทุกข์ยากของมัน กำหนดลมหายใจขึ้นมา พอมันรู้มันเห็นของมัน มันละเอียดเข้าไป นี่ด้วยมีสติปัญญา สติปัญญา เห็นไหม ไม่ให้คาไว้ มีสติปัญญานี้รู้เท่าตลอด เป็นอย่างไรให้เป็นกัน มีสติควบคุมตลอดเวลา นี่มันละเอียดเข้าไปๆ จนละเอียดจนจับต้องไม่ได้ การว่าจับต้องไม่ได้ จับต้องไม่ได้ แล้วมันรู้ได้อย่างไรว่าจับต้องไม่ได้ล่ะ? มันรู้ว่าจับต้องไม่ได้เพราะจิตมันละเอียดไง จิตมันวาง จิตมันวางลม จิตมันวางกาย จิตมันวางเข้าไปนะ ละเอียดเข้าไป

เห็นไหม จิตที่มันอยู่ในร่างกายนี้แหละ เวลามันปล่อยวาง มันปล่อยวางร่างกาย ปล่อยวางลม ปล่อยวางด้วยสติปัญญา มันปล่อยวางของมัน มันเข้าไปสู่ตัวมันเอง เห็นไหม คุณสิ เวลามันไม่คา มันลงลึกไปนี่สักแต่ว่า มันตื่นเต็น มันตกใจ

ตื่นเต็นตกใจเพราะว่าไม่มีประสบการณ์ ถ้าคนมีประสบการณ์นะ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ มันรู้มันเห็นของมันเข้าไปนะ สติปัญญามันชัดเจนนะ มันแจ่มแจ้งของมันนะ พอมันแจ่มแจ้งของมัน เห็นไหม คุณสิ มันละเอียดเข้าไป

คูสิ เวลาสวะมันคาอยู่ น้ำท่วมมันก็ยกให้สวะนี้สูงขึ้น พอน้ำเป็นปกติ น้ำเซไว้มันก็อยู่กึ่งๆ อย่างนั้นนะ มันคาของมัน เวลาน้ำแห้งไป น้ำไปแล้ว สวะมันคาอยู่บนแผ่นดินนั้นนะ นี่เวลา ความรู้สึกนึกคิด เวลามันทุกข์มันยากนี่เหมือนน้ำขึ้น ยกขึ้นจนทุกข์ยากไปหมดเลย เวลาภาวนากัน อยู่ที่นี่ พยายามทำสมาธิ พยายามกำหนดพุทโธ คำบริกรรมอยู่นี้ มันไปไหนมันก็ไม่ไป มันคา อยู่ นั่นนะ แล้วมันจะเนา พอน้ำโดนกักไว้ น้ำจะเนาของมัน มันจะกลืนเหม็นของมัน ทุกข์ยากไป หมดเลย มันต้องมีความจริง มีความมั่นคงของมัน มีความจริงใจของมัน เห็นไหม พุทโธๆ น้ำจะ แห้งลงๆ แห้งลงจนถึงที่สุดมันไปคลาอยู่ทีดิน

พุทโธๆ จนจิตมันเข้ามา จิตมันปล่อยวางเข้ามาจนมันเป็นตัวมันเอง มันไม่รับรู้อะไรเลยนะ ...ไม่รับรู้อะไรเลยแล้วมันเหลืออะไรนะ? มันเหลือผู้รู้ สักแต่ว่ารู้ สักแต่ว่าเห็น สักแต่ว่านี้ชัดเจนนะ

แหม ผู้รู้นี้รู้ชัดเจนมาก อู๊ย! จับต้องได้หมดเลย สิ่งใดไปหมดเลย พอสักแต่ว่าคงไม่มี คงจับ ต้องไม่ได้...เห็นไหม นั่นเขาวากันไป

เพราะมีชื่อว่าสมาธิ ศีล สมาธิ ปัญญา เพราะมันมีชื่อ เราไปคิดชื่อมันมาแล้วเอาชื่อมันมา สร้างภาพ พอสร้างขึ้นมาเป็นอย่างไร สมาธิก็ว่ากันไปตามแต่จินตนาการของคน แต่เวลามันเป็น ขึ้นมานี้ไม่ได้เป็นที่ชื่อ มันเป็นที่ประสบการณ์ความจริงอันนี้ ถ้าอันนี้ประสบการณ์ความจริงขึ้นมา มันเห็นจริงเป็นของมัน เห็นไหม ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ มันรู้มันเห็นของมัน

ถ้ามันรู้มันเห็น นี่ความเป็นไปอย่างนี้ ความรู้จริงอย่างนี้ขึ้นมา นี่จิตใจอย่างนี้มันเป็นความ จริง มันคาที่ไหนละ มันละเอียดเข้ามา มันเป็นความจริงของมัน มันรู้มันเห็นของมัน แล้วถ้ามีสติมี ปัญญา ถ้ามันเข้าไปจนมันปล่อยวางหมดนี้ มันอยู่ที่วาสนาของคนนะ เวลามันปล่อยวางเข้าไป ๒ ชั่วโมงก็ได้ ๓ ชั่วโมงก็ได้ ๔ ชั่วโมงก็ได้ ๕ ชั่วโมงก็ได้ หรือครึ่งชั่วโมงก็ได้ เข้าไปแล้วนี่ถ้ามัน คลายตัวออกมา คลายตัวจากสักแต่ว่า คลายตัวเข้าไป นี่มันไม่คาใครทั้งสิ้น มันเข้าไปถึงฐานของมัน จิตฺติจิต ฐานของใจ แล้วมันคลายตัวออกมา

เวลามันคลายตัวออกมารับรู้ได้ เป็นอุปจาระ อุปจาระเพราะจิตมันรับรู้ จิตมันรับรู้เรื่องกาย จิตมันรับรู้ความรู้สึก ตอนนีถ้ามันเห็นนิมิตได้มันก็เห็นนิมิตของมัน ถ้ามันไม่เห็นนิมิต เวลามันเห็น

กายขึ้นมา พิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม สติปัฏฐาน ๔ มันเกิดเกิดอย่างนี้ ถ้ามันเกิดอย่างนี้ มันไม่  
 คลายตัวมันเอง ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง จิตมันรู้ จิตมันเห็น  
 จิตมันพิจารณาของมัน

เพราะเวลาทุกข์ก็ทุกข์ที่ใจ ชั้น ๕ ไม่ทุกข์ด้วย ธาตุ ๔ ไม่ทุกข์ด้วย ชั้นก็คือชั้น จิตก็คือ  
 จิต ธาตุก็คือธาตุ แต่ตัวจิตมันเป็นตัวทุกข์ ถ้าจิตมันสงบเข้ามามันปล่อยวางทุกข์ชั่วคราว พอปล่อย  
 ทุกข์ชั่วคราวมันออกมาดูเห็นตามความเป็นจริงของมัน มันพิจารณาของมัน แยกแยะของมัน มัน  
 แยกแยะของมันด้วยอะไร? ด้วยอริยสัจ ด้วยสัจจะความจริง ด้วยโศคาปัตติมรรค

เวลามันมีมรรคมีผลเกิดขึ้นมาในหัวใจของมัน เห็นใหม่ ทำงานของมันตามความเป็นจริง  
 ของมัน ถ้ามันทำงานตามความเป็นจริงของมัน นี่อริยสัจมันเกิดตรงนี้ไง ในตำราก็คือตำรา ในธรรม  
 ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นธรรมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลามันเกิดขึ้นมา  
 ที่เรา มันเกิดมาจากความเป็นจริงของเรา มันเกิดมาจากไหนล่ะ? เกิดมาจากที่หัวใจมันไม่คา

ถ้าหัวใจมันคาอยู่ มันคากิเลส คาฉันทหาความทะยานอยาก คาแต่ความมั่งง่าย คาแต่ด้วยความ  
 ไม่เป็นจริง เวลามันลงจริงของมันขึ้นไป ลงจริงของมันขึ้นมาแล้วมันออกมาดูเห็นตามความเป็นจริง  
 ของมันขึ้นมา นี่มรรคมันเกิดอย่างนี้ไง ถ้ามรรคมันเกิดอย่างนี้มันเกิดที่ไหน? มันเกิดที่ใจ เพราะใจ  
 มันเป็นทุกข์ ใจเป็นผู้แบกหาม

เวลาใจมันเข้าไปสู่สังขาร เข้าไปสู่สัมมาสมาธิแล้วออกมาจากอัปนาสมาธิ ออกมาเป็น  
 อุปจารสมาธิ ถ้ามันออกมาจากอุปจารสมาธิ ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา ออกมาจากเป็นอุปจารสมาธิก็  
 ออกมาที่ขณิกสมาธิ แล้วออกมาเป็นจิตปกติ จิตเป็นปกติมันก็มาแบกหามอยู่อย่างเดิมนี่ไง จิตจะ  
 ออกมาเป็นปกติก็แบกหามธาตุ ๔ และชั้น ๕ นี่ไง

บอกว่าเสวยอารมณ์ๆ...ไม่ต้องเสวย มันเป็นจริงของมันอยู่แล้ว เป็นสัญชาตญาณของมัน คิด  
 ก็คือคิด ถ้าเหม่อลอยก็คือเหม่อลอย ถ้ามันไม่คิดก็คือมันไม่คิด เวลามันคิดขึ้นมามันก็ความรู้สึกนึก  
 คิดของมันเป็นธรรมดาของมัน นี่พูดถึงว่ามันเป็นข้อเท็จจริง นี่วิถีแห่งจิตมันเป็นแบบนี้ วิถีแห่งจิต

ของมนุษย์ วิถีแห่งจิตของโลกมันเป็นแบบนี้ แต่เวลาจิตเราสงบเข้ามาแล้ว เรามีสติปัญญาของเรา เราเป็นชาวพุทธ เราเป็นนักบวช เราเป็นนักรบ

นักรบ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ทำศีล สมาธิ แล้วพยายามฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาจะเกิดขึ้นต่อเมื่อจิตมันเป็นอุچارสมาธิแล้วมันเกิดใช้ปัญญาของมันขึ้นมา ถ้าปัญญาขึ้นมา มันเป็นจิตที่ฝึกหัดฝึกฝน จิตที่ทำงาน เวลามันคาอยู่มันไปข้างหน้าก็ไม่ได้ ถอยหลังก็ไม่ได้ มันมีแต่ความทุกข์

แต่จิตมันสงบแล้วจิตมันถอยออกมา จิตมันพิจารณาของมัน มันการกระทำเป็นตามความจริงของมัน ถ้าจริงของมัน มันแยกแยะของมัน นี่มันเกิดอริยสัจ มันเกิดสัจจะความจริง ความจริง เป็นสิ่งที่ไม่ตายที่พิสูจน์กันที่ชาวพุทธพิสูจน์กัน เขาพิสูจน์กันด้วยอะไรล่ะ? เขาพิสูจน์กันด้วยสัญญา พิสูจน์ด้วยสังขารที่ความคิด ความปรุง ความแต่ง พิสูจน์กันด้วยสัญญาของโลก พิสูจน์โดยสัตยาตญาณ แต่เขาไม่ได้พิสูจน์ด้วยตัวจิต ตัวจิตที่เกิดสัมมาสมาธิ ตัวจิตที่มีหลักมีเกณฑ์ ตัวจิตที่มีตัวภาวสวะ ตัวจิตที่เป็นตัวภพ ตัวจิตที่เป็นฐิติจิต

ฐิติจิตที่เกิดปฏิสนธิวิญญาณ ปฏิสนธิวิญญาณเกิดในไข่ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ กำเนิด ๔ กำเนิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม จิตที่ละเอียดลึกซึ้ง กำเนิดในนรกอเวจี กำเนิดในสัตว์เดรัจฉาน กำเนิดเป็นมนุษย์

กำเนิดเป็นมนุษย์แล้วเป็นผู้มีวาสนา เป็นผู้ที่จะเห็นภัยในวัฏสงสารมาบวชเป็นพระเป็นเจ้ากัน อยู่ที่นี่ แล้วเวลาประพฤติกปฏิบัติขึ้นไป จิตมันลงขึ้นไป เวลาจิตลงแล้วมันคลายตัวออกมา มันไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริงนะ แล้วมันวิปัสสนาของมันแยกแยะของมัน ถ้าแยกแยะแยกแยะอย่างไร เห็นกายเห็นกายอย่างไร เห็นกายนี้แตกต่างหลากหลายมหาศาลนัก เห็นกายโดยปัญญาวิมุตติ เห็นกายโดยปัญญา ไม่ได้เห็นเป็นวัตถุ ถ้าเห็นกายเป็นเจโตวิมุตติ เห็นเป็นวัตถุ เห็นเป็นธาตุ เห็นเป็นกระดุก เห็นเป็นต่างๆ นี่เห็นกาย เห็นกายมันยังแยกแยะ เห็นกายในปัญญาวิมุตติ เห็นกายยังแยกแยะไปอีกว่าอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน

อำนาจวาสนามากมันจะเห็นละเอียดลึกซึ้ง ละเอียดลึกซึ้งเพราะจิตมันเร็ว จิตมันไว จิตมันจับต้องแล้วจิตมันพิจารณาได้ ถ้าเห็นโดยปานกลางก็โดยใช้สติปัญญาในสังขารความคิด ความปรุง ความแต่งที่มีสติปัญญา มีสัมมาสมาธิรองรับ

เห็นอย่างหยาบๆ เห็นอย่างหยาบ นี่ปัญญาวิมุตติก็มีหยาบ มีกลาง มีละเอียด ในเจโตวิมุตติก็มีหยาบ มีกลาง มีละเอียด การเห็นกายมันก็แยกแยะแตกต่างหลากหลายกันไปตามแต่อำนาจวาสนาของใจที่มีกำลังมากน้อยแค่ไหน ถ้าพูดถึงเวลาพิจารณาไปมันเป็นชั้นเป็นตอนของมันเข้าไป เวลาบรรทมมันเดินนะ มันเดินอย่างไร ธรรมจักรมันเดินเดินอย่างไร ถ้าธรรมจักรมันเกิดขึ้น เห็นไหม ที่ไหนมีเหตุต้องมีผล ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้ามันไม่มีเหตุของมัน มันก็เป็นสัตตชาติญาณ มันเป็นตรรกะ มันเป็นเรื่องของโลก มันเป็นเรื่องของจินตนาการ มันเป็นเรื่องของธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นเรื่องธรรมของตำรา มันเป็นเรื่องศึกษามา แล้วศึกษามาแล้วมันก็แยกแยะของมัน เสริมต่อด้วยจินตนาการ

เสริมต่อด้วยจินตนาการมันมีผลไหม? มันมีผลกับสามัญญ์สำนึก มันมีผลกับโลกนี้ แต่มันไม่มีผลกับอริยสังข์ มันไม่มีผลกับความเป็นจริง มันไม่มีผลกับความเป็นจริงขึ้นมาในหัวใจ ถ้าไม่มีผลจากความเป็นจริงขึ้นมาในหัวใจ มันชำระกิเลสไม่ได้ มันไม่ได้ชำระอกกิเลสออกไป มันไม่ได้คายกิเลสออกไป ถ้ามันคายกิเลสออกไป มันก็คา...คาใจ คาอยู่อย่างนั้นนะ

แต่ถ้าทำตามความจริงนะ มันแยกแยะของมัน มันทำของมันตามความเป็นจริงของมัน แล้วเวลามันขาดของมัน ทำลายเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป คนที่ไม่รู้ไม่เห็นพูดไม่ได้หรือ พูดอย่างไรก็ผิด พูดอย่างไรมันพูดไม่ครบวงจรใจ ในเมื่อเราไม่ได้เป็นเจ้าของเงิน เราไม่ได้ทำมาหากินขึ้นมาจนมีเงินทองขึ้นมา เราจะได้รับมรดกมา เราก็ได้มาด้วยอำนาจวาสนา ไม่ได้ได้มาด้วยน้ำมือของเรา นี่เราจะได้สิ่งใดมา เราได้มาด้วยน้ำมือของเรา ได้มาด้วยการกระทำของเรา ได้มาด้วยการบริหารจัดการของเรา อันนี้มันเป็นสมบัติของเราโดยสมบูรณ์นะ

การได้มาโดยอำนาจวาสนานี้ เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ เราเกิดมามีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้วางไว้ เราเกิดมามีครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มีร่องมีรอย เราจะมี

รDMIรA มีถนนหนทางให้เราขับเคลื่อนไปนี่ เราควรภูมิใจมาก เรามีครูบาอาจารย์ของเราที่ประพฤติปฏิบัติออกหน้าไปแล้ว หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านพาดำเนินมาอยู่แล้ว เราปฏิบัติไปนี่เรามีรDMIรA ขึ้นมา มีถนนหนทางให้เราก้าวเดินไปแล้ว มันยังพากันไปไหน

มันยังพากันไปลุ่มๆ ดอนๆ มันยังพากันไปลงนรกอเวจี นี่มันเกิดมาเสียชาติเกิด

เป็นนักรบแล้วไม่รบบนสนาม เป็นนักรบเขาต้องรบบนสนามรบ เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติมันต้องรบลงบนหัวใจของผู้นั้น กิเลสมันเกิดบนภวาสวะ บนภพ บนหัวใจของสัตว์โลก กิเลสไม่ได้อยู่ที่ไหน กิเลสไม่ได้อยู่ที่ข้าวของเงินทอง ไม่อยู่ที่วัตถุสิ่งของ ไม่อยู่ในที่ของคนอื่นด้วย กิเลสมันอยู่ในจิตของเรา กิเลสมันอยู่ในหัวใจของเรา มันจะไม่อยู่ในหัวใจของคนอื่นเลย ไม่อยู่ในหัวใจของคู่ต่อสู้ ไม่อยู่ในหัวใจของคู่อริของเรา ไม่อยู่! กิเลสมันอยู่ในหัวใจของเรา เห็นไหม

อย่าให้มันคาใจตัวเอง ถ้าไม่คาใจตัวเอง มันต้องรักษาใจตัวเองได้ มันต้องประพฤติปฏิบัติของมันได้ มันต้องสำรอกคายมันออกได้ ถ้ามันคายออกได้ เห็นไหม ผู้ที่ชนะตนเองประเสริฐที่สุด ผู้ที่ชนะในใจของตัวเอง

ใจ ความแข่งขันทางโลกที่ชนะกัน ชนะกันที่ใจนี้ ถ้าใจนี้มีคุณธรรม ถ้าใจนี้เป็นธรรม คำว่า “เป็นธรรม” มันทำอย่างอื่นไม่ได้ ใจที่เป็นธรรมไม่ทำอกุศล ใจที่ไม่ทำเรื่องโลกๆ ใจที่เป็นธรรมเพราะเรื่องโลก เราเห็นโลกมาแล้วใช่ไหม เราวางโลกมาแล้วใช่ไหม เราทิ้งมันมาแล้วใช่ไหม แล้วเรากลับไปกินมันอย่างไร เรากลับไปกินอาจมทำไม เรากลับไปทำอย่างนั้นอีกทำไม เพราะเราทิ้งมันมาแล้ว แต่ถ้ามันยังกลับไปกินอาจมอยู่ณะมันจะเป็นธรรมได้อย่างไร มันเป็นธรรมไปไม่ได้หรอก

เราต้องประพฤติปฏิบัติของเรานะ ให้เราสงสารใจของเรา สงสารหัวใจของเรา เรามีค่ามาก ทรัพย์สินสมบัติของโลกเขามีกันทั้งนั้นนะ นี่เศรษฐีตะวันตกเขาสะละทีหนึ่ง ๖ หมื่นล้านดอลลาร์ ตั้งเป็นมูลนิธิ แล้วเขาใช้จ่ายเพื่อสังคมโลก เขาเป็นปุณฺชน เขาเป็นมณฺษย์ เขายังเสียสละได้ เราเสียสละผม ขน เราเสียสละมาแล้ว เราโกนหัว โกนคิ้ว โกนมาทุกอย่างแล้ว เราเสียสละมาทุกอย่างแล้ว เราเสียสละมาเพื่อเอาความจริง อย่าให้กิเลสคาใจตัวเอง อย่าให้กิเลสคาใจ เอวัง